

Jaarverslag 2024

‘Wij zetten ons in voor een stervenscultuur in
Nederland die gebaseerd is op inzicht en
vertrouwen’.

Inhoud

Inhoud	2
Voorwoord	3
Van angst naar vertrouwen	5
Onze missie	5
Onze droom	5
Wat wij willen doen en bereiken	5
Onze intenties	5
Zo helpen wij.....	6
Voor wie	6
Podcast 'Leven met Sterven'	7
Community leven met sterven.....	10
Interview met Ingrid van Loon	11
Naasten nabij	13
Interview met Zilla van Dijk.....	15
Geworteld in de samenleving	18
Activiteiten, aandacht en voornemens voor 2025.....	19
Bezoekers en volgers	19
Onze mensen	21
Vergezicht	21
Het Bestuur	21

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag 2024 van het Landelijk Expertisecentrum Sterven.

Een jaar dat zich kenmerkte door grote expansie. Ik noem de ontwikkeling van de zevendelige podcastserie 'Leven met Sterven', de lancering van het platform 'Leven met Sterven' met de Kennisbank Sterven die daar te vinden is en het programma 'Naasten nabij' dat wij landelijk aan het uitrollen zijn. In dit jaarverslag leest u er meer over en maakt u kennis met Ingrid van Loon, community manager Leven met Sterven en Zilla van Dijk, de founding mother van 'Liefdevol Levenseinde', de voorloper van ons programma 'Naasten nabij'.

Begin oktober zijn wij opnieuw met een groep de specialisatie 'Levenseinde rituelen' gestart en met drie groepen de intensive 'Omgaan met Sterven' op post-hbo niveau. De belangstelling daarvoor blijft onverminderd groot. Verder bleef onze reizende tentoonstelling 'Wereldwijde Stervensrituelen' bezoekers trekken in het land.

Tot slot organiseerden wij als Landelijk Expertisecentrum Sterven op 22 november een feestelijk event in Weesp ter gelegenheid van de verschijning van mijn boek 'Licht op Sterven'.

En dat is precies wat we blijven doen: licht schijnen op sterven, op dát wat wezenlijk en kostbaar is. Terwijl de wereld op drift lijkt en we collectief in een overgangstijd verkeren, richten wij ons steeds weer naar binnen om voeling te houden met waar het ons om te doen is. Wij hopen u via de kanalen die ons ter beschikking staan, te blijven inspireren.

Het voorwoord van een jaarverslag biedt tot slot een mooie plek om u te bedanken. Te bedanken voor uw vertrouwen en uw betrokkenheid en ondersteuning, op welke manier dan ook. Dat doet ons goed. Dank daarvoor!

Oosterbeek, mei 2025

Ineke Visser | voorzitter

Van angst naar vertrouwen

Onze missie

Wij zien het als onze missie om bij te dragen aan de kwaliteit van leven voor iedere stervende door inzicht te geven in de gelaagdheid van sterven en door het bevorderen van kennis en wijsheid over sterven.

Onze droom

Wij zien een samenleving voor ons die aanvaardt dat sterven onderdeel is van het leven. Wie de weerstand tegen sterven laat varen en het hele leven, met hoogte- en dieptepunten, met teleurstelling en succes, omarmt zal gelukkiger leven: minder angstig en krampachtig, meer open en bewust.

Wat wij willen doen en bereiken

Kwaliteit van leven

Door inzicht te geven in de gelaagdheid van het stervensproces en door het bevorderen van kennis over sterven dragen we bij aan kwaliteit van leven voor iedere stervende.

Van angst naar vertrouwen

Door anderen te leren omgaan met sterven en sterfelijkheid dragen we bij aan een sfeer van vertrouwen op het sterfbed.

Verdiept inzicht rondom het sterven en de dood

Door het bevorderen van autonome kennis en innerlijke wijsheid over sterven dragen we bij aan uw individuele visie op wat sterven en dood werkelijk behelst.

Onze intenties

- Mogelijk maken dat vrijwilligers, beroepskrachten en naasten, op een natuurlijke manier met sterven omgaan.
- Bijdragen aan een samenleving die aanvaardt dat sterven onderdeel is van het leven.
- Bevorderen van autonome kennis en innerlijke wijsheid over sterven.
- Bijdragen aan verdieping van inzicht rondom sterven en dood.
- Creëren van meer begrip en openheid voor de beleving en behoeften van stervenden.

- Streven naar een stervenscultuur in Nederland gebaseerd op inzicht en vertrouwen.
- Bijdragen aan vermindering van (collectieve) angst voor de dood.

Zo helpen wij

- ✓ **Academie 'Omgaan met Sterven'**
Opleiding tot stervensbegeleider, workshops, scholingen op maat.
- ✓ **Community en Kennisbank 'Leven met Sterven'**
Community
Podcast 7 lagen benadering sterven
Online trainingen, meet-ups en webinars
Kennisbank Sterven, interactieve chat
- ✓ **Webshop**
Boeken, publicaties, e-books, handreikingen en kaartensets over leven met sterven
- ✓ **Verhalen ter inspiratie**
Verhalen zorgen ervoor dat wij de wereld om ons heen kunnen begrijpen en structureren.
- ✓ **Activiteiten**
Organisatie van de jaarlijkse Nationale Dag Aandacht voor Sterven op 24 mei.
Exposities

Voor wie

Voor uzelf, naasten, (zorg)professionals en mantelzorgers.

Podcast 'Leven met Sterven'

Op basis van het Zeven-lagen model¹ ontwikkelden wij de zevendelige podcast serie Leven met Sterven. In iedere aflevering verzorgt Ineke Visser een mini-college en gaat host Karen Kroonstuiwer in gesprek met toonaangevende gasten. Te beluisteren o.a. op Spotify.

Resultaten van de Podcast Leven met Sterven per december 2024

¹ Ineke ontwikkelde de Zeven-lagen benadering over de gelaagdheid van sterven (2023). De zeven lagen, of lichamen, die zij onderscheidt zijn: fysiek, emotioneel, mentaal, spiritueel, relationeel, goddelijk en het bewustzijn. Het is een post-materialistische benadering die de mens als holistisch wezen als uitgangspunt heeft.

In de 1e aflevering staat het fysieke lichaam centraal. Onze gast Ruth Cooman neemt de luisteraar mee in haar rijke verleden als verpleegkundige in de (hospice)zorg. Zij geeft onder andere antwoord op de vraag: wat heeft de stervende en diens naaste(n) nodig?

In de 2^e aflevering staat het emotionele lichaam centraal. Te gast is Bho Roosterman, een gevoelsmens, die al jong haar man verloor en nu ook beroepsmatig mensen bijstaat bij het afscheid. Tot slot beantwoorden Ineke en Bho een vraag van een luisteraar.

In de 3^e aflevering draait het om het mentale lichaam. Host Karen Kroonstuiver gaat in gesprek met onze gast Bas Kodden, hoogleraar Leiderschap & Managementontwikkeling aan Nyenrode Business Universiteit. “Acceptatie van wat is, is van groot belang”, zegt hij.

Aflevering 4 betreft het spirituele lichaam. Na het mini-college weeft verhalenverteller en psychosociaal hulpverlener Joke Goudswaard verhalen aaneen waarin velen zich zullen herkennen.

In aflevering 5 gaat het over het relationele lichaam. Met onze gast Gea Arentsen duiken we meteen de diepte in. Want wat kun je wel of juist niet bespreken aan het sterfbed? Gea is psychosociaal therapeut bij ziekte, rouw en verlies en docent palliatieve zorg, met jarenlange ervaring in een hospice.

Aflevering 6: Hoe beïnvloedt de goddelijke dimensie het stervensproces? Op deze vraag geven experts Ineke Visser en Maartje van Hooft antwoord in deze aflevering over de goddelijke laag. Maartje is yoga- en meditatiedocent en opgeleid tot boeddhistisch priester. Daarnaast heeft zij zich verdiept in Japanse wijsheid. Hierin speelt overgave een grote rol, iets dat naadloos aansluit bij deze zesde, goddelijke dimensie.

In aflevering 7 van Leven met Sterven staan we stil bij het bewustzijn: wat houdt dit precies in? Nadat expert Ineke Visser haar inzichten over het (ik)bewustzijn heeft gedeeld, schuift gepensioneerd cardioloog Pim van Lommel aan. Ruim dertig jaar deed hij onvermoeibaar onderzoek naar bijna-doodervaringen (BDE) bij patiënten die een hartstilstand overleefden. Hierover schreef hij het baanbrekende boek *Eindeloos Bewustzijn*. Nog altijd geeft Pim van Lommel wereldwijd talloze lezingen.

Community leven met sterven

In de community kunnen leden met elkaar van gedachten wisselen over sterven. We erkennen de gelaagdheid en het wezenlijke van het stervensproces, en bieden we ruimte voor intimiteit en verbondenheid. Of je nu een naaste begeleidt, zelf in de laatste levensfase verkeert of vanuit een professioneel oogpunt geïnteresseerd bent, je vindt hier een luisterend oor en de nodige informatie. Samen kunnen we angst transformeren in vertrouwen en een omgeving creëren waarin iedereen zich gehoord en gesteund voelt.

In deze community geloven we dat sterven een kostbaar en diepmenselijk proces is, dat net zo belangrijk is als elke andere fase van het leven. We nodigen iedereen die zich aansluit uit om openhartig te delen en te leren, terwijl we gezamenlijk streven naar een beter begrip van het stervensproces. Onze verhalen en inzichten komen voort uit de ervaringen van velen en worden ondersteund door professionals en experts die hun kennis en compassie delen.

De community *Leven met Sterven* is meer dan een plek voor ontmoeting; het is een beweging. Een groeiende kring van mensen die samen bouwen aan een cultuur waarin sterven niet weggestopt maar besproken, gedeeld en erkend word als onderdeel van het leven. We streven ernaar om hét landelijke platform te zijn waar iedereen die professioneel, persoonlijk of uit innerlijke roeping met sterven te maken heeft, zich thuis voelt.

Met de community bieden we niet alleen ruimte voor dialoog, maar ook een centrum voor scholing en ontwikkeling. Via e-learnings, webinars, masterclasses en meet-ups ontsluiten we kennis, ervaring en vaardigheden. Waar de kennisbank een bron is om antwoorden te vinden, is de community een plek om vragen te stellen, ervaringen te delen en nieuwe inzichten te ontdekken.

Samen maken we de overgang van weten naar leven, van kennis naar wijsheid. Zo wordt *Leven met Sterven* het hart van een beweging die Nederland helpt om met openheid, moed en mildheid om te gaan met sterfelijkheid.

Interview met Ingrid van Loon

Jij bent community manager van het platform Leven met Sterven, een initiatief van het Landelijk Expertisecentrum Sterven. Waar kom je vandaan en wat is jouw achtergrond?

Ik kom uit het communicatievak en heb sinds 2018 mijn training- en adviesbureau. Met tien jaar ervaring als vrijwilliger in het prachtige hospice Marianahof in Etten-Leur en in de thuiszorg via VPTZ heb ik vele stervensprocessen mogen begeleiden. De verdieping op de gelaagdheid van sterven heb ik een aantal jaar terug in de intensive van het Landelijk Expertisecentrum Sterven gevonden. Met heel veel plezier werk ik nu aan de opdracht om de community 'Leven met Sterven' te laten groeien. Daarnaast geef ik vanuit mijn bedrijf trainingen en workshops over sterven aan naasten, studenten, vrijwilligers en zorgteams voor verschillende opdrachtgevers.

Kun je iets vertellen over jouw rol als community manager?

Het is heel afwisselend! Ik heb contact met experts op allerlei thema's om de meetings en webinars voor te bereiden en ben online moderator voor hen. Met de bestuursleden Ineke Visser en Lyda Westenbrink maak ik de inhoud van de elearnings en zorg ik dat deze online komen. Ondertussen ben ik met verschillende mensen met nieuwe plannen bezig die in 2025 in de community te vinden zijn. Technisch is er achter de schermen natuurlijk ook genoeg te doen: van het maken van nieuwe omgevingen en het doortrekken van de huisstijl tot het praktisch helpen van nieuwe leden als zij vragen hebben. Inmiddels heb je een half jaar ervaring.

Hoe is het met je en voel jij je op je plek?

Ik merk dat er nog heel veel ideeën in mijn hoofd borrelen die de community nog rijker gaan maken. Ik kan helaas niet alles tegelijk, maar gelukkig is mijn opdracht ook nog l ng niet af. De communityleden zijn zelf enorm actief, zoals de community bedoeld is. Ik zie met veel trots de community groeien als d  plek van wijsheid, kennis en openheid over sterven. Nog geen jaar na het opzetten gebeurt er al zo veel waardevols; dat belooft wat voor de toekomst. Dus om antwoord te geven op de vraag: ja, ik voel me zeker op mijn plek bij het Landelijk Expertisecentrum Sterven. Het is een heel waardevolle en fijne opdrachtgever.

Waarom zouden mensen zich moeten aanmelden bij dit platform?

Het is de enige plek in Nederland waar het wezenlijke proces van sterven centraal staat. Niet in de brede context van de palliatieve zorg, niet als de start of bron van rouw, niet vanuit de medische wereld benaderd maar het stervensproces als op zich zelf staand gelaagd proces. Dat is absoluut uniek. En, er is voor ieder wat wils. Wat op dat moment bij iemand past. Leden kunnen alleen meelesen, maar ook actief delen of vragen, meedoen, elearnings volgen en meehelpen met organiseren. Net als in een echte gemeenschap iedereen zijn weg vindt en iedereen even belangrijk is.

Wat is jouw wens voor de community?

Groeien in leden en het samen met de communityleden verdiepen en uitbouwen. Iedereen kan iets bijdragen, heeft een talent en een interesse. Groei heeft tijd nodig en ik geloof dat ik er ook niet te veel zelf aan moet trekken. Ik initieer en faciliteer zodat de leden vinden wat ze willen vinden en gaan bijdragen wat hen bezig houdt. Ik wens dat in de toekomst nog meer naasten, professionals en algemeen geïnteresseerden de weg naar de community Leven met Sterven weten te vinden.

Word jij in jouw werk door iets of iemand geïnspireerd?

Pfoe, dat is een moeilijke vraag omdat ik niet zo goed kan kiezen. Het leven zelf is mijn inspiratiebron. Ik word dagelijks gevoed door iedereen waar ik mee samenwerk, alle leden in de community, medetrainers en deelnemers aan mijn trainingen. De wijsheid en kennis die iedereen in zich heeft en deelt, leert mij zo veel. Daarnaast is mijn ‘nog-te-lezen-boekenstapel’ te hoog en mijn lijst van podcasts die ik wil luisteren te lang. Ik ben nog lang niet klaar met geïnspireerd worden, dus ik hoop nog een behoorlijke tijd te leven tot ik ooit sterf.

Naasten nabij

Onderdeel van het
Landelijk Expertisecentrum Sterven

Naasten nabij

De workshop 'Naasten nabij' biedt belangrijke inzichten en ondersteuning aan naasten en naaststaanden die geconfronteerd worden met het sterven van een dierbare, en aan nabestaanden. Deze workshop met uitgebreide, praktische gids helpt deelnemers om het proces van sterven te begrijpen en ondersteunt hen in de emotionele, spirituele en praktische aspecten wanneer een dierbare sterft.

Train de Trainers dag met Zilla van Dijk (midden voor).

Door deel te nemen aan de workshop leren deelnemers over de verschillende stadia van sterven, inclusief praktische tips voor palliatieve zorg, communicatie met de stervende en de emotionele ondersteuning die nodig is tijdens deze intensieve tijd. Het programma geeft ook informatie over thema's zoals euthanasie, palliatieve sedatie en het bewust stoppen met eten en drinken naast het bieden van hulp bij de laatste verzorging en rouwbegeleiding.

'Naasten nabij' is ontwikkeld om deelnemers niet alleen voor te bereiden op het afscheid, maar ook om hen te helpen in dankbaarheid en liefde terug te kijken. Dit is een essentiële workshop voor iedereen die een geliefde in de laatste levensfase wil bijstaan, met de nadruk op liefdevolle nabijheid, respect en diepe menselijke verbinding. Workshop is inclusief uniek ontwikkeld zeer compleet werkboek.

Interview met Zilla van Dijk

Jij hebt indertijd Liefdevol levenseinde ontwikkeld, een workshop voor naasten van stervenden. Waar kwam jouw motivatie vandaan om dat in de wereld te zetten?

De innerlijke roep ontstond ongeveer 10 jaar geleden. Toen al werd merkbaar dat er te weinig handen aan het bed waren met de verwachting dat dit tekort verder zou oplopen. Dit in combinatie met mijn ervaring in het werkveld dat sterven onbekend en daarmee ook onbemind is geworden en niet wordt gezien als een natuurlijk diep menselijk proces. Ik las cijfers die palliatief journalist Rob Bruntink publiceerde. Het ging hier om tijd die aan het bed wordt besteed van mensen in de palliatieve en terminale fase. Arts 1%, zorgprofessionals 5%. Vrijwilligers 5%, naasten/familie 89%. Uiteraard waren deze cijfers indicatief, iedere situatie is persoonlijk en het maakt veel verschil of iemand thuis sterft, in een hospice, een verpleeghuis of een ziekenhuis.

Deze cijfers gaven helder weer dat het informele zorgteam (naasten, de kleine cirkel, familie, vrienden, burens etc.) het overgrote deel van de zorg op zich namen. Er zijn veel opleidingen voor zorg professionals in begeleiding bij sterven en levenseindezorg voor de stervende mens en de naasten. Men is binnen palliatieve netwerken doordrongen van het belang van specifieke en spirituele behoeften. Dat is een goede zaak. Toch geloofde ik dat het nog zinvoller is om juist de zorgprofessional niet verder te belasten in het huidige zorglandschap. Want dat voelt scheef als juist de naasten en familie de meeste zorg leveren, de meest ingrijpende beslissingen nemen en de minste kennis over een sterfproces, begeleiding en de mogelijkheden daarbij hebben. Daar wilde ik iets aan doen.

Kan je iets meer vertellen over hoe je begon?

Tijdens het ontwikkelen van Liefdevol Levenseinde deed ik een donatieaanvraag bij Monuta Helpt die werd goedgekeurd. Met het ondersteunende voorwoord van Ineke Visser, toen ook al vanuit het Landelijk Expertisecentrum Sterven konden de gidsen worden gedrukt. Na een try-out die ik thuis organiseerde, waar zinvolle verbeteringen uit voortkwamen, gaf het toenmalige Bezinningshuis mij in eerste instantie de kans om klein te beginnen. De workshop groeide tot een vaste waarde waar deelnemers uit heel Nederland op afkwamen. Sinds onze zelfbouwproject in Oosterwold wordt de workshop nu gehouden in Almere.

Maar jouw ambitie ging verder. Je wilde het landelijk uitrollen. Vertel!

In onze samenleving wordt het onderwerp de dood het liefst ver weg gehouden. De positieve feedback die ik over de jaren mocht ontvangen van dankbare deelnemers, die zich er wel in wilde verdiepen, bracht me het idee dat dit voor iedereen toegankelijk zou moeten zijn. Want hoe mooi zou het zijn wanneer sterven in iemands leven dichtbij komt, men ergens in de buurt terecht kan om er meer over te leren. Daarnaast waren er collega stervensbegeleiders die de workshop in hun regio wilde en ook hebben gegeven.

Het initiële visioen was om in Almere een pilot te organiseren waarbij een ieder, bij wie een sterven in de omgeving zich aandient, de workshop aangeboden zou krijgen. Het zou dan interessant zijn om te merken hoeveel het aan professionele zorg zou schelen als naasten meer handvatten aangereikt krijgen. Dit zou dan als voorbeeld kunnen dienen om ook andere plaatsen ervoor te interesseren. Daar ben ik, ook met de gemeente, een jaar mee bezig geweest, maar ik vond geen goede voedingsbodem. Grotendeels als eenpitter werkend bleek een landelijke uitrol te veel gevraagd. Bovendien kom je meer in contact met mensen voor wie sterven actueel is in een samenwerking met een landelijke organisatie. Gek genoeg voelt het niet als een ambitie, maar een niet te ontkomen missie omdat het zo vanzelfsprekend voelt.

Waarom koos je voor het Landelijk Expertisecentrum Sterven?

Alles waar het Landelijk Expertisecentrum Sterven voor staat omarm ik met hart en ziel, onderschrijf ik. Fijn om zo een warme, betrokken en grote organisatie achter de workshop te hebben en die bereid is het mede te dragen. Daarnaast leiden ze bij het Landelijk Expertisecentrum Sterven ook stervensbegeleiders op door het hele land waarvan sommigen wellicht de workshop ook willen gaan aanbieden in de eigen regio. Het versterkt ons

gezamenlijke doel. Er is geen andere organisatie in zijn soort en het voelde als logisch en terecht komen in een warm bad. Het proces dat volgde in de transformatie naar Naasten nabij was voor mij soms een uitdaging, maar overwegend vervullend. Mooi hoe nog steeds alle trainers mogen meedenken over hoe we Naasten nabij, *liefdevol ondersteunen bij sterven* kunnen blijven verbeteren en actueel kunnen houden. De workshop beweegt mee met wat er nodig is en wordt door ons allen gedragen. Dat ik de titel Founding Mother van Naasten nabij mocht ontvangen voelde als kers op de taart en diep gezien worden.

Wat zijn de eerste reacties op de nieuwe workshop Naasten nabij van het Landelijk Expertisecentrum Sterven?

Ronduit bemoedigend, ontwapenend en soms zelfs ontroerend. Van zowel de (nieuwe) trainers als de deelnemers.

Enkele voorbeelden van deelnemers: “Deze workshop heeft me op een diepere laag geraakt dan ik had verwacht, dankzij de praktische oefeningen en heldere uitleg. Een inspirerende ervaring vol dankbaarheid en betekenisvolle momenten.” “Een workshop die tot nadenken en overdenken stemt. Over sterven, rouwen en nabij zijn. Om dit belangrijke stuk van het leven, waar iedereen mee te maken krijgt, bespreekbaar te maken.” “De manier waarop het onderwerp sterven en nabij zijn uitgelegd werd. Alles kwam aan bod en mocht er zijn. In een uitnodigende, warme omgeving. Dit met anderen te doen geeft inzichten en mooie gesprekken. Inspirerend!” “Had ik dit maar eerder geweten toen mijn vader overleed.”

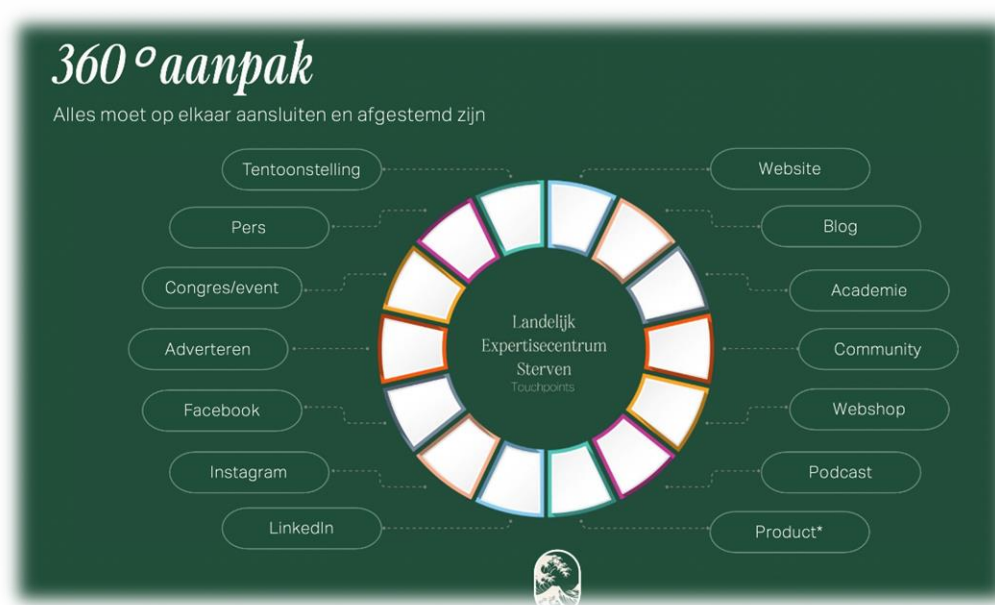
Er is veel belangstelling vanuit het veld dat werkt rondom sterven, ook vanuit de palliatieve sector.

Word jij in jouw werk door iets of iemand geïnspireerd?

Werken rondom sterven vraagt onderhoud, blijvende reflectie en diep kijken naar eigen sterven. Dat onderhoud en daarmee ook inspiratie haal ik uit het blijven volgen van nieuwe ontwikkelingen, deelnemen aan relevante congressen, verbredende workshops, nieuw uitgebrachte boeken en deelnemen aan (stilte) retraites. Met name in het onderwerp sterven en bewust leven is Thich Nhat Hanh een bron van inspiratie vanuit het Boeddhisme. Maar ook andere spiritueel leraren en stromingen ondersteunen mij om mee te bewegen in de levensrivier vol moeilijke en mooie momenten.

Geworteld in de samenleving

In het jaar 2024 maakte we voorzichten stappen naar uitbreiding in menskracht die nodig is om onze stichting bestaanszekerheid te geven. Zo kwam Ingrid van Loon als ZZP-er de gelederen versterken en werkten wij eind van het verslagjaar met 10 trainers Naasten nabij. Voor de 'intensive' loopt een vierde docent mee om aan de toenemende vraag te kunnen voldoen.

Landelijk Expertisecentrum Sterven 360° aanpak

Activiteiten, aandacht en voornemens voor 2025

- Organisatie Nationale Dag aandacht voor Sterven in samenwerking met het Nederlands Kamerkoor voor een reeks van zeven concerten 'Between two lights'
- Ontwikkeling van een bundel 'Tussen werelden van licht. Veertig bezinningsteksten wanneer sterven dichtbij komt'
- Vervolg Fototentoonstelling 'Wereldwijde stervensrituelen' met werk van Heleen de Graaf
- Verdere uitrol programma 'Naasten nabij' voor naasten, nabestaanden en naaststaanden
- Verdere ontwikkeling on-line Community 'Leven met sterven'
- Ontwikkeling reeks van zeven meditaties ter voorbereiding op het sterven

Bezoekers en volgers

Bron: Google Analytics, cijfers 2024 Actieve gebruikers en aantal gebeurtenissen

☒	Totaal	158.322 100% van totaal	73.732 100% van totaal	2,15 Gem. 0%	1m 49s Gem. 0%
☒	1 Homepage - Landelijk Expertisecentrum Sterven	14.636 (9,24%)	8.905 (12,08%)	1,64	32 s
☒	2 versterven - Landelijk Expertisecentrum Sterven	7.631 (4,82%)	6.398 (8,68%)	1,19	1m 17s
☒	3 Palliatieve sedatie - Landelijk Expertisecentrum Sterven	7.289 (4,6%)	6.158 (8,35%)	1,18	1m 39s
☒	4 Academie - Landelijk Expertisecentrum Sterven	6.504 (4,11%)	3.679 (4,99%)	1,77	1m 18s
☒	5 product - Landelijk Expertisecentrum Sterven	6.265 (3,96%)	3.436 (4,66%)	1,82	43 s
☐	6 Symptomen van een naderende dood - Landelijk Expertisecentrum Sterven	5.930 (3,75%)	5.182 (7,03%)	1,14	54 s
☐	7 Webshop - Landelijk Expertisecentrum Sterven	5.342 (3,37%)	3.274 (4,44%)	1,63	55 s
☐	8 Euthanasie - Landelijk Expertisecentrum Sterven	4.537 (2,87%)	3.691 (5,01%)	1,23	1m 14s
☐	9 Sterven - Landelijk Expertisecentrum Sterven	3.454 (2,18%)	2.539 (3,44%)	1,36	1m 12s
☐	10 Leven met sterven community Leven met sterven	3.316 (2,09%)	2.011 (2,73%)	1,65	0 s

Bron: Google Analytics Gekozen pagina's Landelijk Expertisecentrum Sterven

Onze mensen

Dankbaar zijn wij voor de trouwe en toegewijde inzet van Paula van der Zouw (Academie) en Inge Mondeel (Webshop). Dat geldt ook voor de docenten Simone de Kuyper, Jacomien Marinussen, Marian van der Veen en Ineke Visser die zich met grote toewijding inzetten evenals de nieuw aangetreden trainers Naasten nabij.

Verder voor de leden van het Comité van Aanbeveling en onze achterban die onze activiteiten een warm hart toedragen. Hun betrokken aandacht is een ware ondersteuning in ons werk. Dat geldt evenzeer voor onze donateurs. Hun financiële ondersteuning is van groot belang voor de activiteiten die wij in de wereld zetten.

Ook zijn wij dankbaar voor al die studenten die ons ook in 2024 weer wisten te vinden. De rijkdom aan kennis en wijsheid die wij gezamenlijk bewust maken vindt op allerlei manieren zijn weg naar de samenleving.

Vergezicht

Het Landelijk Expertisecentrum Sterven heeft een gewortelde plek in de samenleving gevonden. Ondanks de huidige tijdgeest waarin ingrijpen op sterven steeds meer de norm lijkt te worden, zien wij met de initiatieven van het afgelopen jaar een verdere bestendiging van ons gedachtegoed. En dat blijft nodig om de mogelijkheid van een 'gewoon' sterfbed voor Nederlanders open te houden.

Het Bestuur

Het Landelijk Expertisecentrum Sterven werd opgericht op 15 februari 2016. Het bestuur bestond in 2024 uit:

Heleen de Graaf
Ineke Visser (voorzitter)
Lyda Westenbrink

Het bestuur kwam in 2024 een keer via Zoom bijeen en zeven keer in levenden lijve, waaronder een strategische beleidsdag. Alle bestuursleden hebben zich volledig vrijwillig ingezet.

